Verksamhetsberättelse

2016

Diabetesfonden

Höjdpunkter 2016

20,4 miljoner nytt insamlingsrekord
Diabetesfonden fortsätter att öka insamlingen till forskningen. I år har hela 20,4 miljoner samlats in genom gåvor och testamenten. >Bli månadsgivare

Ny webb
Diabetesfonden har piffat till webben där både nytt utseende och nya funktioner har tagits fram. Nu kan givare enkelt och smidigt bli månadsgivare med bank-ID, beställa digitala gåvobevis vid högtidsdagar och företag kan beställa företagspaket. >Diabetesfonden

Smyckessamarbete med Guldfynd och Molly Sandén
Guldfynd har tillsammans med Molly Sandén tagit fram en smyckeskollektion där 25 kr per sålt smycke går till Diabetesfonden. Denna nyhet slog också taket i räckvidd när den presenterades på facebook. >Guldfynd

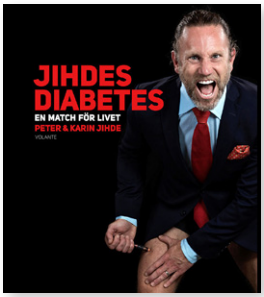

Jihdes diabetes – en match för livet, 7 000 sålda böcker
Peter Jihde lanserade sin bok om diabetes i samband med Världsdiabetesdagen och i samarbete med Diabetesfonden skänker förlaget 10 kr per såld bok. >Jihdes bok

Diabetesfonden i siffor

17,5 miljoner
till viktiga forskningsprojekt.

500 000 kr
i forskarstipendier till unga forskare.

438 personer
har skänkt en gåva via SMS.

Den 31 december 2016 hade Diabetesfonden **667** månadsgivare.

Antalet minnesgåvor
har ökat med **42 %**.

Vi har tagit emot minnesgåvor
från **11 456** personer
vilket motsvarar **954** stycken
minnesgåvor per månad.

143 000 har swishats in
till Diabetesfonden.

142 kr är genomsnittsgåvan
på autogiro.

Diabetesfonden har ökat insamlade medel med **4 %** under 2016.

Om oss

Diabetesfonden stödjer forskning kring alla typer av diabetes för att hitta orsaker till och botemedel mot sjukdomen. Innan denna dröm uppfylls vill vi att människor med diabetes ska kunna leva ett långt liv fritt från besvär från sjukdomen.

Tack vare våra givare kan vi årligen dela ut miljoner till svensk diabetesforskning. Ett vetenskapligt råd bestående av diabetesspecialister bedömer de forskningsansökningar som kommer in och lämnar förslag till styrelsen.

Detta för att säkerställa att de gåvor vi får in hamnar där de gör som störst skillnad för diabetessjuka.

Forskningen har gjort så att människor med diabetes lever längre än tidigare, men ännu drabbas många av komplikationer och en förkortad livslängd. Mer resurser behövs för att minska komplikationer, förbättra behandlingar och i framtiden hitta botemedel mot diabetes. Din hjälp behövs för att nå dessa framsteg.

Forskning

Diabetesfonden stödjer forskning för att hitta orsaker till och botemedel mot diabetessjukdomarna. Vi ökar även kunskapen kring diabetes och verkar för ett långt och friskt liv för de som lever med sjukdomen. Vårt uppdrag handlar om att dela ut forskningsanslag till alla varianter och aspekter av diabetes så länge forskningen bedöms hålla högsta vetenskapliga kvalitet. Vår övertygelse är att det är viktigt att stödja alla diabetesrelaterade sjukdomar. Många av forskningsområdena kring diabetes har liknande vetenskapliga frågeställningar när det kommer till ämnesomsättning, nutrition, livsstilsfrågor, prevention, samt vårdvetenskap och omvårdnad. Forskning på dessa områden bidrar till framgångar som är till nytta för samtliga diabetessjukdomar därför arbetar Diabetesfonden för att stödja forskning kring alla former av diabetes.

Fördelningen av anslag ser olika ut från år till år, då Diabetesfondens vetenskapliga råd bedömer forskningsprojekten utifrån den vetenskapliga kvalitén och inte forskningsområde. De ansökningar, oavsett diabetesområde, med högst kvalité är de ansökningar som beviljas forskningsanslag. Det är kvalitén som är den avgörande faktorn, det är det som vi kan bedöma och kategorisera – vi kan däremot inte säga att något forskningsområde är viktigare än något annat – alla områden är viktiga.

Under 2016 delade vi ut 18 miljoner kronor till svensk diabetesforskning. Ett vetenskapligt råd bestående av 10 av Sveriges ledande diabetesspecialister bedömer varje år de ansökningar som kommer in och lämnar en rekommendation till styrelsen som beslutar om anslag.

Ekonomi

Diabetesfonden delar ut forskningsanslag med hjälp av gåvor, testamenten och avkastning från det egna kapitalet. I enlighet med reglerna för 90-konto ser vi till att minst 75 % av insamlade medel går till ändamålet och vi strävar efter att hålla nere våra kostnader så mycket som möjligt – för att maximera anslagen till forskningen. Dock har vi som alla organisationer utgifter i form av exempelvis lokalhyra, löner, materialkostnad och verksamhetsutveckling.

Under 2016 uppgick intäkter tillgängliga ändamålet till 25 427 249 kr varav insamlings- och administrationskostnader uppgår till 5 551 558kr (22 %). Insamlingskostnaderna utgör 20 % och administrationskostnaderna 2 %.

Intäkter tillgängliga ändamålet 2016, mkr

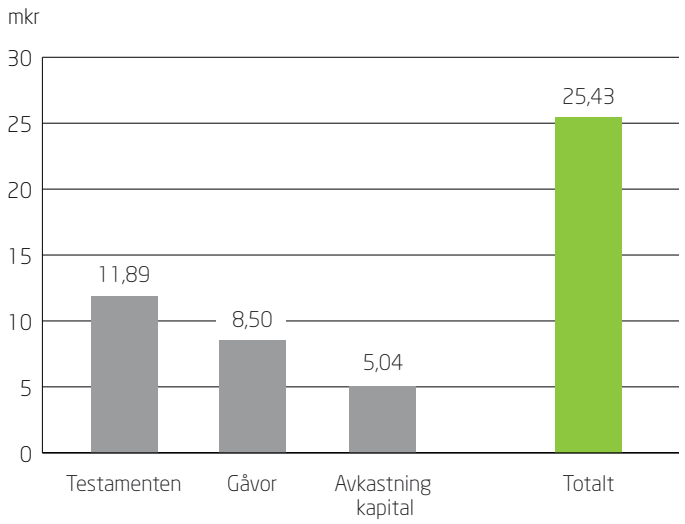

Fördelning av gåvor 2016, mkr

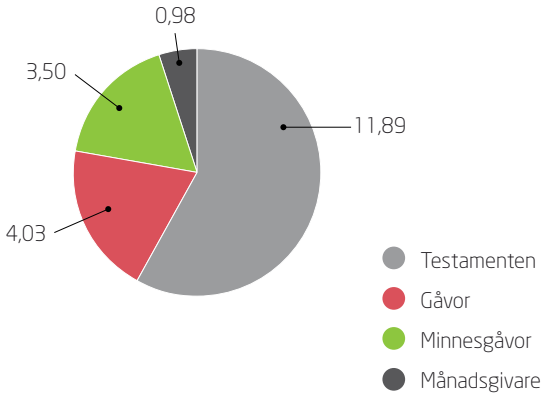

Effektrapport

Diabetesfondens arbete och vision
Diabetesfonden är en stiftelse som varje år delar ut anslag till diabetesforskning, samtidigt som vi tar fram informationsmaterial för att sprida kunskap och förståelse för diabetes och problemen som sjukdomen medför.

Runt om i världen beräknas 347 miljoner människor leva med diabetes. WHO förutspår att år 2030 kommer diabetes att vara den 7:e vanligast dödsorsaken. Diabetes är en utbredd och omfattande folksjukdom. I Sverige har 450 000 personer diabetes. Sverige är också ett av de värst drabbade länderna när det gäller insjuknande i typ 1-diabetes. Vi kan också se hur vissa invandrargrupper är särskilt drabbade i Sverige, eftersom trauman och yttre påfrestningar visat sig vara riskfaktorer som ökar risken att drabbas av diabetes. Diabetes är en ständigt aktuellt fråga för både drabbade och de som ligger i riskgruppen. Diabetes beräknas kosta vården 9 miljarder kronor per år, vilket innebär höga krav på vården som behöver kunna hantera och behandla, inte bara diabetes, utan också alla de följdsjukdomar som följer med sjukdomen. Förutom risken att drabbas av hjärt-kärlsjukdomar så är ögon-, fot-, njur-, och nervskador vanliga komplikationer för personer med diabetes.

Forskningen går emellertid framåt. Tittar på vi på framstegen på 1900-talet så kan vi se hur forskningen har bidragit till att den återstående livslängden i Sverige har ökat från ett år till 57 år, för en person som drabbats av diabetes i 10-årsåldern. På Diabetesfonden ser vi att vi har ett viktigt arbete framför oss – vi vill se en framtid utan diabetes. För att komma dit behövs mer resurser till forskningen. Forskning som förhoppningsvis kan ge oss svar på varför vissa drabbas och för att i slutändan också hitta ett botemedel.

Tack vare de resurser som kommer in kan vi stödja svensk diabetesforskning med miljonbelopp varje år och på så sätt kan vi lösa gåtan kring diabetes.

Vår strategi

För att lösa diabetesgåtan anser vi att det är diabetesforskare som är de som är bäst lämpade att stödja för att uppnå vår vision, och därigenom eliminera orsakerna till diabetes. Idag delar vi ut stöd till alla typer av och områden rörande diabetes – eftersom vi ser att forskningsresultat på ett visst område också gynnar andra områden.

För att kunna dela ut pengar till forskning bedriver Diabetesfonden insamling. För att lyckas med insamlingsarbetet krävs aktuell och relevant informationsspridning för att upplysa om diabetessjukdomarna och konsekvenserna kring sjukdomen – genom att engagera givare i diabetesfrågor får vi fler som vill stödja forskningen. Utöver insamling har Diabetesfonden kapital som förvaltas för att ge högsta möjliga avkastning. Resurserna från insamling och kapitalförvaltning fördelas främst till att stödja diabetesforskningen, medan en mindre del går till upplysningsverksamhet, och till insamlingsverksamheten för att säkra nya forskningsanslag, verksamhetsutveckling, och administration.

Kompetens och kapacitet

Diabetesfondens styrelse utser ledamöter till vårt vetenskapliga råd som bedömer de forskningsansökningar som lämnats in och föreslår vilka forskningsprojekt som ska beviljas. Det vetenskapliga rådet består idag av tio av Sveriges ledande diabetesspecialister. Det vetenskapliga rådet ska vara tvärdisciplinärt sammansatt och omfatta sådan kompetens som är avgörande för att kunna bedöma ansökningar inom de olika områden som rådet har att bedöma. Samtliga ledamöter ska ha egen forskningserfarenhet och rådet i sin helhet ska innefatta klinisk erfarenhet inom diabetesområdet. Rådets ordförande och vice ordförande ska representera forskning inom tema "Eliminera orsakerna till diabetes" respektive "Eliminera konsekvenserna av diabetes".

Inom styrelsen finns kompetenser inom bl.a. juridik, forskning, medicin, näringslära och ekonomi. Diabetesfondens personal är specialiserade inom insamling, ekonomi, administration och kommunikation.

Diabetesfondens styrelse beslutar om verksamheten och har under 2016 träffats fyra gånger. Under året har de fått rapporter kring insamling, administration och ekonomi. Utifrån dessa har det funnits möjlighet att utvärdera hur verksamhetsplanen följts och målen uppnåtts. För att förbättra arbetet med effektmätning och uppföljning har Diabetesfonden tagit fram en målstyrningsmodell som bygger på en verksamhetsplan med översiktliga mål för verksamhetsåret. Verksamhetsplanen specificerar aktiviteternas syfte och mål för att vi ska kunna följa upp och utvärdera våra insatser.

Diabetesfondens framsteg och effekter

Vi har satt upp tre långsiktiga fokusområden som ska hjälpa oss att arbeta i linje med vår vision – mot en framtid utan diabetes.

1

Ett längre och friskare liv för personer med diabetes

Vi har tagit fram en graf som bekräftar att den förväntade livslängden för personer med typ 1-diabetes konstant har ökat från början av 1900-talet fram till 2010. Vi följer även utvecklingen av sjukdomens konsekvenser och kan exempelvis se att komplikationer hos diabetespatienter minskar ju tidigare sjukdomen upptäcks. Detta belyser vikten av att öka medvetenheten om diabetes och tecken på insjuknande, samt risker och förebyggande av typ 2-diabetes.

2

Forskningen för att hitta orsakerna till och ett botemedel mot diabetes

Under 2016 delade vi ut 17 miljoner till forskningsprojekt med tydlig diabetesrelevans, där syftet är att upptäcka orsakerna, bota, eller förbättra livet för diabetessjuka.

3

Ökad kunskap om diabetes och sjukdomens konsekvenser

Genom insamlings- och informationskampanjer sprider vi kontinuerligt information om diabetes och dess konsekvenser för att öka kunskapen om sjukdomen och för att få in pengar till forskningen. Vi har även finansierat Svenska Diabetesförbundets revidering av informationsbroschyren; " Svar på dina frågor om typ 1-diabetes" samt nytryck av "Diabetes är en folksjukdom", "Fina fötter förebyggande fotvård", "Hantera vardagen med typ 2-diabetes egenvård och praktiska tips" samt "Hitta din motivation! Motion för dig som har typ 2-diabetes". Dessa publikationer finns i digitalt format och det går även att beställa kostnadsfritt på diabetes.se

Diabetesfondens framsteg och effekter, forts

Organisationens effekter kan mätas i framsteg hos de forskare som beviljas anslag. Alla ansökningar behandlas av Diabetesfondens vetenskapliga råd och deras uppgift är att föreslå de forskningsprojekt som är mest vetenskapligt lovande, som har störst kapacitet och som förväntas ge störst effekt. Nedan beskrivs två av de projekt som vi stödjer, vad de lett till och hoppas kunna leda till i framtiden.

Katarina Hjelm vid Linköpings universitet vill utvärdera en modell för utbildning för personer med utländsk härkomst. Studier har visat att utlandsfödda med typ 2-diabetes i vissa fall har mindre kunskaper och riskmedvetenhet om sjukdomen vilket inverkar på benägenheten att utföra egenvård. Genom utbildning kan en individ få större förståelse för sjukdomen och på så sätt bli bättre på att ta hand om typ 2-diabetes. Projektet kommer att utvärdera modellen bland 400 testpersoner. Deltagarna kommer att intervjuas, och mäta HbA1c-, och resultat följs sedan upp efter 3 månader, 1 år och 3 år, för att se om den utbildning de fått om sjukdomen har gett effekt.

Diabetesfonden stödjer även en studie som leds av Annika Rosengren vid Göteborgs universitet. Studien ska studera hjärt- och kärlsjukdomar och förtidig död hos unga med diabetes. Idag återfinns de flesta som drabbas av hjärt- och kärlsjukdomar i den äldre delen av befolkningen. Men kunskapen om vilka riskfaktorer som är viktiga för insjuknande bland yngre med diabetes är begränsad. Unga personer med typ 1-diabetes har överrisk för hjärt-och kärlsjukdomar. Men eftersom övervikt och fetma ökar, kommer vi troligtvis att se många fler unga med typ 2-diabetes i framtiden.

– Vi planerar en serie studier som kommer att ge viktig och vägledande information om en grupp där kunskap i mångt och mycket saknats – unga med diabetes, såväl typ 1 som typ 2, berättar Annika Rosengren vid Göteborgs Universitet. Studierna utgår från det Nationella Diabetesregistret som finns på Registercentrum i Göteborg.

Man har utifrån det Nationella Diabetesregistret identifierat närmare 33 000 personer med typ 1-diabetes och 77 000 personer med typ 2-diabetes, samtliga yngre än 55 år. De här personerna har följts upp under 8 år. Studien kommer nu att jämföra dessa personer med personer utan diabetes. Det kan förhoppningsvis identifiera vilka faktorer som är prognostiskt viktigast för insjuknande i unga år bland personer med diabetes, såväl dem med typ 1 som typ 2, och förhoppningen är även att kunna identifiera dem med låg risk.

Årets nya forskningsprojekt

Diabetesfonden har 2016 beviljat anslag om 17,5 miljoner till 40 stycken nya anslag som totalt delar på 8 990 000 kr, samt 32 stycken rekommenderade anslag som totalt delar på 8 510 000 kr. Här följer en presentation av de nya projekt som Diabetesfonden stödjer.

Ingrid Dahlman, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Arvsanlagens bidrag till bukfetma och insulinresistens

Margit Mahlapuu, *Göteborgs universitet,* Projekttitel Molekylära mekanismer och nya behandlingsstrategier av typ 2-diabetes.

Mikael Rydén, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Identifiering av fettvävsinriktade behandlingstrategier vid typ 2 diabetes

Olov Andersson, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Screening for factors promoting – cell proliferation

Johnny Ludvigsson, *Linköpings universitet,* Projekttitel Nydanande sätt att försöka bevara kvarvarande insulinsekretion vid Typ 1 diabetes

Erik Gylfe, *Uppsala Universitet,* Projekttitel Frisättningsmekanismer för de Langerhanska öhormonen

Ulf Smith, Göteborgs universitet, Projekttitel Type 2 Diabetes - novel markers and mechanisms

Marc Pilon, *Göteborgs Universitet,* Projekttitel A Powerful New Explanation for Glucose Toxicity in Diabetes

Malin Fex, *Lunds universitet,* Projekttitel Frisättningsmekanismer för de Langerhanska öhormonen

Peter Spégel, *Lunds Universitet,* Projekttitel Omvandling av dåliga metaboliter till bra metaboliter: Från metaboliter i cirkulationen till endokrin cellfunktion

Karin Lindkvist, *Lunds Universitet,* Projekttitel Bakteriella toxiners roll för utveckling av metabola sjukdomar.

Hui Gao, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Systematisk studie av long non-coding RNAs involverade i kontrollen av humana fettcellers funktion

Anna Lindholm Olinder, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Personcentrerad vård till barn och ungdomar med typ 1 diabetes

Erik Renström, *Lunds universitet,* Projekttitel Kontrolleras pankreatiska betabetacellers mognadsgrad av kalciumjonkanalproteinet gamma-4?

Olle Korsgren, *Uppsala universitet,* Projekttitel Tolvfingertarmens bakterieflora och dess roll i etiologin för T1D

Alfredo Gimenez-Cassina, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Role of Mitochondrial dysfunction in Hepatic Insulin Resistance and Type 2 Diabetes

Ingrid Wernstedt Asterholm, *Göteborgs universitet,* Projekttitel På väg mot bättre läkemedel mot typ 2 diabetes genom ökad förståelse för fettvävens funktion och reglering

Jan Borén, Professor, *Göteborgs universitet,* Projekttitel novel approaches to explore the metabolic pathways leading to atherogenic dyslipidemia in diabetes

Jaakko Patrakka, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Validering av podocyt receptorer som nya terapeutiska mål i diabetes nefropati

Lena Eliasson, *Lunds Universitet,* Projekttitel Betydelsen av microRNA vid defekt insulin insöndring – nya möjligheter för prediktion och behandling av typ-2 diabetes

Sergiu Catrina, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Kliniska och molekylära studier rörande mekanismer i uppkomsten av diabeteskomplikationer (fokus på den nedsatta reaktionen till syrebrist)

Bryndis Birnir, *Uppsala universitet,* Projekttitel GABA skyddar beta celler i Langerhanska öar

Per-Olof Berggren, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Studier av den insulinfrisättande – cellens signalsystem i den levande organismen

Ulf Ahlgren, *Umeå Universitet,* Projekttitel En metod för in vivo an analyser av de Langerhanska cellöarnas biokemi

Lena Carlsson, *Göteborgs Universitet,* Projekttitel Förbättring av urvalskriterier för fetmakirurgi: en långtidsanalys av behandlingseffekter

Sebastian Barg, *Uppsala Universitet,* Projekttitel Hur bygger beta-cellen machineriet för insulinfrisättning?

Peter Bergsten, *Uppsala universitet,* Projekttitel Den glukagon-producerande cellens roll i utveckling av övervikt och typ 2 diabetes hos barn

Leif Jansson, *Uppsala universitet,* Projekttitel Effekter av öarnas blodkärlssystem på normal öfunktion och uppkomst av typ 2 diabetes

Åsa Hörnsten, *Umeå universitet,* Projekttitel iSMS - personcentrerat interaktivt egenvårdsstöd vid typ 2 diabetes - en e-hälsa-intervention i primärvården

Ola Hansson, *Lund Universitet,* Projekttitel Translationell muskelforskning för ökad folkhälsa

Eckardt Treuter, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Hur förändringar i epigenomet i samspel med inflammation kan orsaka diabetes: från musmodeller till nya behandlingsstrategier

Fredrik Bäckhed, *Göteborgs universitet,* Projekttitel Medierar tarmfloran de goda effekterna av metformin

Emma Ahlqvist, *Lunds Universitet,* Projekttitel Kartläggning av mekanismer för inkretinsekretion och diabeteskomplikationer

Anna Nordström, *Umeå universitet,* Projekttitel 6 000 steg för bättre hälsa – Livsstilsförändring under 12 månader

Björn Pasternak, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Risk för missbildningar, dödföddhet och neonatal död kopplat till diabetes under graviditet

Jorge Ruas, *Karolinska Institutet,* Projekttitel Anti-diabetes och anti-fetma effekter av GPR35 aktivering

Åke Lernmark, *Lunds Universitet,* Projekttitel Autoantigen och deras autoantikroppar för att förutsäga och förebygga autoimmun (typ 1) diabetes

Diabetes fonden

info@diabetesfonden.se
diabetesfonden.se

Växel: 08-564 821 00 **Adress:** Box 5098, 121 16 Johanneshov
Besöksadress: Arenavägen 63, Johanneshov